

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره نهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۲/۴/۲۵

۶۵۷

شماره چاپ

۳۳۳

شماره ثبت

دو فوریتی

طرح نحوه تسعیر دارایی‌ها و بدهیهای ارزی بانک مرکزی
جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲ و مصرف سود حاصل از آن

کمیسیونهای ارجاعی

اصلی: برنامه و بودجه و محاسبات

فرعی:

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۲۱ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

به دنبال تغییر نرخ ارز در ترازنامه بانک مرکزی دارایی های خارجی بانک به زیان به یکباره افزایش شدیدی می یابد. بند (ب) ماده (۲۶) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ مقرر می دارد که با سود ایجاد شده بانک ابتداء بدهی دولت به بانک مرکزی را تسویه و بقیه آن را به خزانه واریز کند. چون تزریق یکباره این پول به اقتصاد ملی تورم موجود را به شدت افزایش می دهد و معیشت مردم و تولید ملی را به طرز بسیار شدیدتری تحت فشار قرار خواهد داد، ضروری به نظر می رسد که باید به صورت دوفوریتی تکلیف مازاد سود مذکور روشن شود تا خسارت مهمی از کشور رفع گردد. لذا طرح ذیل با قید دوفوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می گردد:

باهنر - احمد توکلی - حسین زاده بحرینی - قادری - الیاس طاهری -
رحیم زارع - میرکاظمی - امامی - سقایی - حسن نژاد - تایش -
رجائی باغ سیائی - نجابت - نادران - ذوالانوار - دهقانی نقندر - قاسم جعفری -
جهانگیرزاده - ابوترابی فرد - مصباحی مقدم - فتحی پور

عنوان طرح:

نحوه تسعیر دارایی‌ها و بدهیهای ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲ و مصرف سود حاصل از آن

ماده واحده - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است بر مبنای قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ نسبت به تشخیص و محاسبه سود حاصل از تغییر برابری‌های قانونی دارایی‌ها و بدهیهای خارجی آن بانک اقدام کند. در خصوص سود حاصل از تسعیر دارایی‌ها و بدهیهای ارزی به شرح زیر اقدام می‌شود:

۱- تسویه بدهیهای دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از تأیید هیأت نظار آن بانک

۲- مازاد سود حاصل در حساب ویژه‌ای ذیل وامها و سپرده‌های دولت نزد بانک مرکزی نگهداری شده و ظرف پنج سال مصرف موارد زیر می‌شود:

۱-۲ بازپرداخت بدهیهای حسابرسی شده دولت به بانکها

۲-۲ افزایش سرمایه بانکهای دولتی

۲-۳ پرداخت یارانه سود تسهیلات به بنگاههای تولیدی که وزارتخانه‌های جهادکشاورزی و صنعت، معدن و تجارت آنها را در اولویت پرداخت تسهیلات قرار می‌دهند.

تبصره - بدهیهای دولت به بانکها (موضوع جزء ۲-۱ فوق) توسط سازمان حسابرسی، رسیدگی شده و به تأیید دیوان محاسبات کل کشور می‌رسد. بازپرداخت این بدهیها مانع از پیگرد قانونی متخلفان که موجب ایجاد بدهیها برخلاف قوانین موضوعه شده‌اند، نیست و دیوان محاسبات باید خارج از نوبت به این‌گونه موارد رسیدگی کند.

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

سوابق قانونی

قانون پولی و بانکی کشور (مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸)

قسمت اول - پول

ماده ۱ -

الف - واحد پول ایران ریال است. ریال برابر صد دینار است.

ب - یک ریال برابر یکصد و هشت هزار و پنجاه و پنج ده میلیونیم ۰.۰۱۰۸۰۵۵ گرم طلای خالص است.

ج - تغییر برابری ریال نسبت به طلا به پیشنهاد بانک مرکزی ایران و موافقت وزیر دارایی و تأیید هیأت وزیران و تصویب کمیسیونهای دارایی مجلسین میسر خواهد بود.

د - برابر پولهای خارجی نسبت به ریال و نرخ خرید و فروش ارز از طرف بانک مرکزی ایران با رعایت تعهدات کشور در مقابل صندوق بین المللی پول محاسبه و تعیین می شود.

ماده ۲ - ...

ماده ۲۶ -

الف - دولت موظف است در مقابل زیانهای احتمالی حاصل از تغییر برابریهای قانونی نسبت به طلا و پولهای خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه اسناد خزانه بی نام یا سررسید معین صادر و به بانک مرکزی ایران تسلیم نماید.

ب - سود احتمالی حاصل از تغییر برابریهای قانونی نسبت به طلا و پولهای خارجی و اتفاقات ناشی از قوه قهریه به مصرف استهلاك اصل و بهره بدهی های دولت به بانک مرکزی ایران خواهد رسید و مازاد آن به خزانه دولت تحویل خواهد شد.

ج - سود و زیان ناشی از اجرای موافقتنامه های پرداخت موضوع بنده ماده ۱۲ این قانون به حساب دولت منظور خواهد شد.

ماده ۱۲ - بانک مرکزی ایران به عنوان بانکدار دولت موظف به انجام وظایف زیر است:

الف - نگاهداری حسابهای وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی و شهرداریها و همچنین مؤسساتی که بیش از نصف سرمایه آنها متعلق به وزارتخانه ها و مؤسسات

دولتی و وابسته به دولت و شرکتهای دولتی و یا شهرداریها می‌باشند و انجام کلیه عملیات بانکی آنها در داخل و خارج از کشور.

ب - فروش و بازپرداخت اصل و بهره انواع اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه به عنوان عامل دولت و واگذاری این عاملیت به افراد و یا مؤسسات دیگر.

ج - نگاهداری کلیه ذخائر ارزی و طلای کشور.

د - نگاهداری وجوه ریالی صندوق بین‌المللی پول و بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه و شرکت مالی بین‌المللی و مؤسسه بین‌المللی توسعه و مؤسسات مشابه یا وابسته به این مؤسسات.

ه - انعقاد موافقتنامه پرداخت در اجرای قراردادهای پولی و مالی و بازرگانی و ترانزیتی بین دولت و سایر کشورها.

تبصره ۱ - وزارتخانه‌ها و شهرداریها و شرکتهای دولتی و مؤسسات مذکور در بند الف این ماده مکلفند وجوهی را که در اختیار دارند منحصراً نزد بانک مرکزی ایران نگاهداری نمایند و کلیه عملیات بانکی خود را منحصراً توسط بانک مرکزی ایران انجام دهند و اطلاعاتی که بانک مرکزی ایران در انجام وظایف خود از آنها بخواهد در اختیار آن بگذارند.

تبصره ۲ - وزارتخانه‌ها و شرکتهای و مؤسساتی که به موجب قوانین خاص مجاز به انجام عملیات بانکی وسیله بانکهای دیگر می‌باشند مشمول مفاد بند الف و قسمت اول تبصره یک این ماده نخواهند بود.

قانون طرز استفاده از تبصره ۲، ماده ۱۲، قانون پولی و بانکی کشور (مصوب ۱۳۵۴/۱۲/۱۲)

ماده واحده - استفاده از تبصره ۲، ماده ۱۲، قانون پولی و بانکی کشور مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ موجبول به تأیید بانک مرکزی ایران و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی است. مؤسسات و شرکتهای دولتی که شمول مقررات عمومی نسبت به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول حکم این قانون خواهند بود.

قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰) (مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵)

ماده ۹۶ - اداره امور بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر اساس قانون پولی و بانکی و مصوبات شورای پول و اعتبار است.

تبصره ۱ - ایجاد و ثبت نهادهای پولی و اعتباری از قبیل بانکها، مؤسسات اعتباری، تعاونیهای

اعتبار، صندوقهای قرض الحسنه، صرافیهها و شرکتهای واسپاری (لیزینگها) و همچنین ثبت تغییرات نهادهای مذکور فقط با أخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران امکان پذیر است.

تبصره ۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی از قبیل سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و وزارت تعاون مکلف به رعایت مفاد این ماده هستند.

تبصره ۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران براساس مقررات قانونی، اختیار سلب صلاحیت حرفه‌ای و لغو مجوز و محکومیت متخلفین فعال در حوزه پولی به پرداخت جریمه را دارد.

در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای، اعضاء هیأت مدیره و مدیران عامل بانکها و مؤسسات اعتباری توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از مسؤولیت مربوطه متفصل می گردند.

ادامه تصدی مدیران مربوطه در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می شود.

مبلغ مندرج در بند (۲) ماده (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱ به دوست میلیون ریال افزایش می یابد و هر سه سال یک بار براساس رشد شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی اعلامی به صورت رسمی به پیشنهاد بانک مرکزی توسط هیأت وزیران تعدیل می گردد.

تبصره ۴- انتخاب مدیرعامل و هیأت مدیره بانکهای دولتی پس از صدور مجوز صلاحیت حرفه‌ای آنان از سوی بانک مرکزی امکان پذیر است. این افراد باید حداقل دارای دانشنامه کارشناسی مرتبط باشند. همچنین دو سوم اعضاء هیأت مدیره حداقل ده سال سابقه کار در نظام بانکی داشته باشند. /ف